

ENDOKRINOLOGIJA

IV. hrvatski kongres o šećernoj bolesti

Četvrti hrvatski kongres o šećernoj bolesti održan je od 27. do 31. svibnja 2009. u Bolu na Braču, pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, a uz prisustvo doajena hrvatske dijabetologije akademika Zdenka Škrabala, prvog učitelja više generacija danas iznimno uspješnih i kvalitetnih dijabetologa. Kongresu je predsjedavao doc. dr. sc. Slaven Kokić, uz počasne predsjednike akademika Zdenka Škrabala i prof. dr. sc. Izeta Aganovića. Duga i plodna tradicija hrvatskih dijabetologa u prekrasnom mediteranskom okruženju obogaćena je susretom, druženjem i razmjenom stručnih i znanstvenih spoznaja oko 300 sudionika kongresa iz Hrvatske, 50 iz Bosne i Hercegovine, 20 iz Makedonije i pet iz Kosova.

Radni dio kongresa bio je organiziran u blokovima predavanja s ciljnim temama, simpozijima i prikazima postera. Osim uvaženih domaćih predavača, poticaj radnom dijelu kongresa dali su i strani predavači poput Markolfa Hanefeldta, Antonia Ceriella, Vlade Vuksana i Karen Adamson. Uz veliki uloženi trud svih predavača, predavanja su obuhvatila recentna saznanja iz raznih područja dijabetologije s najaktualnijim temama kao što su novosti u liječenju šećerne bolesti tipa 2, svjetske smjernice za liječenje šećerne bolesti tipa 2 u okviru hrvatskih mogućnosti, hrvatski model liječenja šećerne bolesti, uloga prehrane u liječenju šećerne bolesti, predijabetes, neonatalni dijabetes, liječenje šećerne bolesti tipa 1 matičnim stanicama, regeneracija beta-stanica, transplantacija gušterače i bubrega, dislipidemija, kompjutorizacija analize regulacije glikemije, glukovarijabilnost i individualizacija ciljeva glikemijske kontrole.

Uzroci i posljedice šećerne bolesti

Suvremeni način života je u velikom broju ljudi promijenio cirkadijani ritam lučenja neurotransmitora (izmjenično lučenje dopamina i serotonina

Duga i plodna tradicija hrvatskih dijabetologa ovaj je put nastavljena stručnim skupom održanim od 27. do 31. svibnja 2009. u Bolu na Braču. Kongres je obogaćen susretom, druženjem i razmjenom stručnih i znanstvenih spoznaja oko 300 sudionika iz Hrvatske, 50 iz Bosne i Hercegovine, 20 iz Makedonije i pet iz Kosova. Radni dio bio je organiziran u blokovima predavanja s ciljnim temama, simpozijima i prikazima postera. Osim uvaženih domaćih predavača, poticaj su dali i strani predavači poput Markolfa Hanefeldta, Antonia Ceriella, Vlade Vuksana i Karen Adamson. Uz veliki uloženi trud svih predavača, predavanja su obuhvatila recentna saznanja iz raznih područja dijabetologije s najaktualnijim temama. Uza sva bogata stručna i znanstvena zbivanja, ni kulturna događanja nisu zaostajala kvalitetom

u ovisnosti o osjetu svjetla na retinu) koji je uobličen tijekom evolucije čovječanstva, a i svih vertebrata. Uslijed promjene stila života i prehrane prevladava samo snažan dopaminski učinak, koji je ujedno i snažan pokretač inzulinske rezistencije te posljedične ateroskleroze, arterijske hipertenzije, hiperlipidemije, nealkoholne steatoze jetre, što sve zajedno pospješuje nastanak šećerne bolesti tipa 2. Primjenom brzodjelujućeg bromergokriptina, istaknuo je doc. dr. sc. Slaven Kokić, moguće je prekinuti taj dugotrajan dopaminski učinak te bi se u bliskoj budućnosti šećerna bolest mogla liječiti već u korjenima razvoja bolesti. Prof. dr. sc. Velimir Božikov potkrijepio je to razmišljanje prikazom rezultata niza kliničkih studija o uspješnosti bromergokriptina u liječenju šećerne bolesti tipa 2. Vrlo zanimljivo predavanje prof. dr. sc. Željke Crnčević Orlić bilo je usmjereno na ulogu aktivatora glukokinaze u liječenju šećerne bolesti tipa 2. O još jednoj novoj mogućnosti u liječenju šećerne bolesti izlagala je dr. sc. Maja Radman ističući ulogu Na-glukoza kotransportera u bubrežnoj reapsorpciji glukoze. Za razliku od futurističkog bloka predavanja u kojem su hrvatski dijabetolozi navijestili svjetske novosti, u bloku predavanja koji se bavio svjetskim smjernicama u liječenju šećerne bolesti doc. dr. sc. Ivane Pavlič Renar istaknuta je stvarnost preporuka različitih stručnih udruženja poput ADA, ACEE, Joslinovog centra, NICE, itd. Detalje

o ulozi metformina iznijela je prof. dr. sc. Lea Smirčić Duvnjak, o primjeni preparata sulfonilureje prof. dr. sc. Željko Metelko, o korištenju inzulina doc. dr. sc. Slaven Kokić, o mogućnostima tiazolidindionskih lijekova (TZD) doc. dr. sc. Marica Jandrić Balen, a o prednostima inkretina prof. dr. sc. Vanja Zjačić Rotkvić. Prehrana kao temelj liječenja šećerne bolesti bila je tema cijelog bloka kojem je uvodnu riječ dao prof. dr. sc. Vladimir Vuksan, te uz doc. dr. sc. Ivanu Pavlič Renar pojasnio tijesnu vezu primjene različite vrste hrane i ciljane glukoregulacije. Na mogućnosti mediteranske prehrane osvrnuo se dr. sc. Dario Rahelić, a mr. sc. Sanda Tešanović, dr. med., podsjetila je na tradicionalno korištenje ljekovitog bilja u liječenju šećerne bolesti. Predijabetes tip 2 je najznačajnija tema dijabetologije jer se razvija desetak godina prije prave manifestne šećerne bolesti. Kada se bolest razvije u pravu šećernu bolest uglavnom su već prisutna brojna vaskularna oštećenja. U ovom bloku je doc. dr. sc. Slaven Kokić izlagao o medikamentoznom liječenju, a doc. dr. sc. Marica Jandrić Balen o nemedikamentoznom liječenju predijabetesa. Primjena dijabetičkih mjera i tjelovježbe pokazuje najbolje rezultate uz višu cijenu troškova i izniman napor edukatora jer zahtijeva stalnu opservaciju i reedukaciju bolesnika od zdravstvenih profesionalaca. Doc. dr. sc. Slaven Kokić naglasio je važnost metformina (DPP studija), a potom i akarboze, koja je u

Izaslanik predsjednika RH Stjepana Mesića, prof. dr. sc. Izet Aganović, svečano otvara kongres

Doajeni dijabetologije – u Hrvatskoj akademik Zdenko Škrabalo (desno), i u Bosni i Hercegovini prof. dr. sc. Mirko Grujić (lijevo) – na svečanom otvaranju

Dva predsjednika: prof. dr. sc. Željko Metelko, predsjednik endokrinološkog društva HLZ-a i predsjednik HLZ-a (lijevo), i doc. dr. sc. Slaven Kokić, predsjednik dijabetološkog društva HLZ-a (desno)

poznatoj studiji STOP-NIDDM spriječila prijelaz predijabetesa u dijabetes za 24,8%, a za 50% smanjila razvoj makrovaskularnih događanja IM i ICV. Još bolje rezultate s akarbozom postigla je *Chinese Prevention Study* sniženjem razvoja šećerne bolesti tipa 2 (T2DM) za 88%. Odlične rezultate liječenja predijabetesa pokazali su TZD u DREAM studiji (rosiglitazon u dozi 8 mg/dan reducira progresiju u novi T2DM za 62% u bolesnika s IGT/IFG u usporedbi s placebom), a najbolji rezultati su s pioglitazonom u ACT-NOW studiji sniženjem razvoja T2DM za 81%. U ovom predavanju su navedeni budući pokušaji liječenja predijabetesa s malim dozama dugodjelujućeg inzulinskog analoga glargine (ORIGIN studija), te rezultati primjene niskodozažne kombinacije rosiglitazona i metformina kao što je to u CANOE studiji. Hrvatski dijabetolozi su se većinskim glasovanjem opredijelili za nemedikamentozno liječenje predijabetesa.

Primarna i sekundarna prevencija

U sljedećem bloku se prof. dr. sc. Miroslav Dumić osvrnuo na neonatalni dijabetes, o kojem se do sada malo govorilo, a doc. dr. sc. Veselin Škrabić o pokušajima liječenja predijabetesa tipa 1. Osobito zanimanje sudionika kongresa pobudilo je predavanje prof. dr. sc. Slobodana Vukičevića o primjeni matičnih stanica u regeneraciji gušterače. Prof. Vukičević je veliko stečeno znanje na primjeni matičnih stanica u regeneraciji kostiju primijenio na šećernu bolest tipa 1. Hrvatskom modelu liječenja šećerne bolesti, ustrojnom još od

akademika Zdenka Škrabala i pok. prim. Marka Šoše, posvećen je blok u kojem je mr. sc. Tamara Poljičanin, dr. med., izlagala o nacionalnom programu, registru oboljelih i prevenciji. Predstavnica Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Dunja Skoko-Poljak, dr. med., osvrnula se na primarnu prevenciju šećerne bolesti u Hrvatskoj. Dr. Mladen Krnić je na originalan način prikazao kako se po regijama u Hrvatskoj troše oralni hipoglikemici i tako pokazao kako liječimo šećernu bolest u odnosu na svjetske smjernice.

U bloku slobodnih tema doc. dr. sc. Dubravka Jurišić Eržen je ukazala da TZD i inkretinski mimetici jedini mogu spriječiti apoptozu i izazvati regeneraciju β -stanice gušterače. Prof. dr. sc. Nikica Car, s najvećim iskustvom takvog terapijskog pristupa, analizirao je metaboličke učinke simultane transplantacije gušterače i bubrega u bolesnika s tipom 1 šećerne bolesti. Važnost dislipidemije u šećernoj bolesti tipa 2 istaknuta je izlaganjem doc. dr. sc. Diane Muičević Katanec, koja je naglasila sve češće korištenje kombinacije pripravaka za supresiju sinteze kolesterola sa supresijom reapsorpcije kolesterola. Kompjutorska analiza regulacije glikemije, naglasio je prof. dr. sc. Željko Metelko, iznimno je korisna u dobivanju pravog uvida u regulaciju glikemije uz danas široko korišten pokazatelj glukolizirani hemoglobin.

Liječenje postprandijalne glikemije

Osobit poticaj radu kongresa su dali uvaženi inozemni predavači i to Markolf Hanefeld i Antonio Ceriello, koji

je jedan od najvećih pobornika liječenja postprandijalne glikemije te neželjenog učinka oksidativnih radikala koji su izravni poticatelj razvoja kroničnih komplikacija šećerne bolesti. Ceriello je istaknuo značaj primjene inkretinomimetika u budućem liječenju postprandijalne glikemije. Markolf Hanefeld, legenda suvremene dijabetologije, među prvima je prepoznao vezu između postprandijalne glikemije i zadebljanja sloja intime i medije. Naglasio je važnost individualizacije terapijskih ciljeva za svakoga pojedinog bolesnika.

Simpoziji u sklopu kongresa bili su posvećeni sljedećim temama: neprekidno mjerenje glukoze, inzulinske crpke, liječenje tijazolidindionima i metforminom, bazal-bolusna inzulinska terapija, mikro i makrovaskularne komplikacije šećerne bolesti i antihipertenzivno liječenje. Izvrsno pripremljeni predavači u sklopu simpozija osigurali su visoku edukativnu razinu, iznad običnoga marketinškog pristupa.

Uza sva bogata stručna i znanstvena zbivanja ni kulturna događanja nisu svojom kvalitetom zaostajala, pa su svoj veliki doprinos dali Splitški liječnici pjevači, poznati tenori Kokoškov i Komnenović-Matošić, sopranistica Maulienko, te estradna zvijezda Jasmin Stavros. Razgledavanje dominikanskog samostana i izlet na visoravan Brača oplemenili su našu viziju bogatstva lijepe naše Hrvatske.

doc. dr. sc. Slaven Kokić, dr. med., prim.
– predsjednik Društva za dijabetes
dr. sc. Maja Radman, dr. med. – tajnica
Društva za dijabetes